

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De B. Galtero Seu Galterio Abbate Et Martyre Ordinis Cisterciensis
Quinciaci In Gallia Sylloge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

A d Hujus vici nulla amplius vestigia præter ejusmodi nomen in littore maris extare, scribit (a) Grimaldus.
e Hinc colligere est, non fuisse S. Rogerium pri-

mum istius civitatis episcopum, ut num. 8 Comment. præv. præmonuimus.

f Hic finitur Lectio: quæ sequuntur, ex apographo Nazareno et Ughello addidi.

(a) p. 48.

DE B. GALTERO SEU GALTERIO

ABBATE ET MARTYRE ORDINIS CISTERCIENSIS

QUINCIACI IN GALLIA

B

SYLLOGE.

E

M. S.

ANNO
MCCXLIV
Quinciaci, cu-
jus brevis no-
titia datur,
quodque Ordinis
Cisterciensis
monasterium
est, floruit

Quinciacum, inquit Gallie Christianæ scriptores (a), B. Mariæ prope Tanlayum in Decanatu S. Willemerii, duabus leucis ab urbe Tornodoro, Ordinis Cisterciensis monasterium e linea Pontiniaci, fundatur xi kal. Maji anno 1133 vel 1132. Celebris eo in monasterio est memoria ejusdem cœnobii abbatis. horum in serie XII, ac nomine II, B. Galteri, Galterii aut Gualterii, quem sæculo decimo tertio nondum medio floruisse, inter auctores convenit; quamvis de rebus ejus gestis paucissima, ut in decursu perspicuum fiet, tidem scripto mandarint, ac singula fere (seclute abbatialem dignitatem, annum emortualem et cultum ecclesiasticum) quæ ad Beatum hunc pertinent, sint obscura; de ejusdem enim in terris ortu, parentibus, generis qualitate, ac rebus regiminis sui tempore præclare gestis, monumenta omnia, quæ consului, silent, eumque solummodo justitiam adversus Ecclesiæ hostes strenue defendisse, ac eam ab iisdem martyrio (licet, quibus in specie supplicis extinctus fuerit, ignorent) fuisse affectum scribunt. Quædam quidem huc pertinentia in celebri æque ac prolivo de B. Galtero elogio, abbatialem tamen ejusdem dignitatem silens, exhibet Henriquesius; ast quanti ea, quæ adfert, momenti sint, cum fontem, unde sua Henriquesius hauserit, reliceat, definire non valeo; illud tamen, qualecumque sit, hic visum fuit exhibere.

2 Ita id in Fasciculo Sanctorum Ordinis Cisterciensis (b) habet: De B. Gualtero episcopo Antissiodorensi et martyre. Beatus Gualterus, ab ipsa juventute sua ingenti solitaria vitæ desiderio captus, terrenas contemnens voluptates, in Quiriaco Ordinis Cisterciensis cœnobio, cum admiranda quadam sanctitatis opinione monachus habitavit. Talisque ac tantus evasit, et tam stupenda signorum ac miraculorum extitit claritate illustris, ut multi ex variis regionibus ad eum confluerent diversis infirmitatibus afflicti, opem et remedium implorantes. Nec frustra; illustraverat enim Servum suum Altissimus celesti quadam virtute, qua ægrotos quocumque morbo oppressos sublevabat, et sanitati desideratæ restituebat. Quæ omnia humani generis hostis

inque ferens, variis eum tentationibus aggressus est, sed non prævaluit: fortissimus enim Christi athleta humilitatis clipeo et orationis gladio omnia inimici machinamenta superabat. Denique tam excellens virtutis specimen in omnibus ostendit, ut post egregia trophea, variasque de principe tenebrarum reportatas victorias, cum fama pietatis ejus longius cum admiratione vagaretur, ad episcopalis muneris functionem communi populi Altissiodorensis suffragio fuerit electus.

3 Quam dignitatem tam eximia mansuetudine et vitæ integritate administravit, ut nec æmuli minimam in eo labem deprehendere possent. Cumque omnes doctrinam hominis mirarentur, obstupescerent miracula, et virtutes suspicerent, excitavit ille, qui homicida est ab initio, animas iniquorum contra Virum Sanctum, a quibus tandem occisus martyrii palmam promeruit. Quo autem mortis genere, quave occasione fuerit extinctus, ignoro. Interjectis, porro Barnabæ de Montalvo, quibus eundem Antissiodorensis præsulem, Quinciacensis cœnobii abbatem, ac Martyrem habet, verbis, ita pergit: Miror, quod hic Sanctus inter cæteros Antissiodorensis ecclesiæ antistites (de quo nos modo) non recenseatur a Joanne Chenu Biturico in sua Historia chronologica archiepiscoporum et episcoporum Gallie. Brevius eundem in suo Martyrologio Gallicano hodie celebrat Saussayus: Antissiodori, inquit et quidem primo loco, passio Sancti Galteri episcopi, qui cum esset Quinciaci abbas in territorio Lingonensi, moribus sanctissimis, etiamque miraculus pollens, excedente ab humano tramite Bernardo de Soliaco Antissiodorensi pontifice, eam ad sedem assumptus: cum Vir in sancta religione strenuus justitiæ tenorem adversus Ecclesiæ hostes zelo sacerdotali assereret; ab iis odio gratis habitus, et dire impetitus coronam martyrii, pastor pro grege occisus, gloriosam recepit.

4 Saussayum describunt, eive consonant Buce-
linus in Menologio Cisterciensi, Antonius de Heredia, Barnabas de Montalvo, alique, quorum proin verba non repeto: ast omnibus his concin-

insus est.
Verum pe-
ram a quibus-
dam Antissio-
dori episcopus,

(a) T. IV, col. 850. — (b) part. II, p. 426.
Tomus VII Octobris, Pars Prior.

AUCTOR
M. S.

A *nus Castellanus hodie et quidem Quinciaci, ubi certo cultum habet ecclesiasticum, Beatum nostrum in suo Martyrologio Universali Gallice annuntiat his verbis: Quinciaci in Campania inter Melundam et Molismum Beatus Valterus (communius Galterus aut Galterius) eo in loco sepultus, colitur et ut Autissiodorensis episcopus, ac ut pro defensione jurium ecclesiasticorum occisus. Seu, si mavis, ut Martyr. Modo ad cultum ecclesiasticum, Beato huic Quinciaci, ut Castellanus asserit, exhiberi solitum, me converto indagandum: verum mirabitur fortasse Lector, ac qua ratione demum B. Galterum, quem plerique scriptores Autissiodorensis episcopum fuisse habent, ego in Titulo hacce dignitate orbatum exhibeam, inquireret? Ast mirari procul dubio desinet, si sinceram præcipue D. Lebeuf sententiam, uti et Galliae Christianæ Auctæ scriptorum, aliorumque inaudierit, qua Beatum hunc Autissiodorensis unquam exstitisse præsulem, vero minus, nec abs re, arbitrantur conforme.*

eum ab eo alii
toto XIII seculi.

B *5 Leves enim sane non sunt, quæ eos, ut ita sentiant, impellunt, rationes: audiamus D. Lebeuf Historiæ Eccles. Autissiod. gallica, quæ latina facio, verba: ita hæc habent (a): Præliminaris historiae Renaldi de Saligny. Recentiores inter Ordinis Cisterciensis auctores opinio est, quæ, abbatem quemdam Quinciacensem prope Tornodorum Galterum (Gallice Gautier) dictum, Autissiodorensis episcopum fuisse, habet: verum cum sedes integro decimotertio seculo ab episcopis a Galtero aliis fuerit occupata, unicus, qui ei hacce in Historia tribui posset, locus, intervallum illud est, quod Bernardi de Sully offert dimissio: verumtamen præsulum nostrorum cœvus biographus, nullam se facti hujus habere notitiam, dilucide satis annotat, ac successorem Bernardo, nemine medio, Renaldum designat. Certe perhonorificum sibi duceret Autissiodorensis ecclesia, sanctorum suorum præsulum crescentem intueri numerum, dummodo fundamenti satis esset, hunc ut Galterum admitteret. Constat nobis plene, quod cultu is in ecclesia Quinciacensi honoretur publico, quodque ad sinistrum chori decussati latus ibidem in sepulchro tribus aut circa pedibus elevato requiescat, imo quod et ut martyr ibidem habeatur, ac exuviæ illius in sepulchro per D. Bordes Tornodorensis decanum, ad id a Lingonensi episcopo delegatum, anno 1691 fuerint visitatæ. Nova Gallia Christiana quidem hanc Reliquiarum ejusdem fuisse elevationem asseverat. Interjectis dein quibusdam, unde opinio ea ortum habere poterit, conjecturis, B. Galterum Autissiodorensis episcopum neuliquam exstitisse, D. Lebeuf concludit.*

quo Beatus hic
in vivis egit,
episcopatum
illum tenuerint,

C *6 Consonant his Benedictini Galliae Christianæ continuatores, ac recentis cujusdam schedulæ, quæ unicum forte eorum, qui Beatum nostrum episcopum exstitisse contendunt, fundamentum est, verba exhibent: en integram de B. Galtero, quem ipsi Galterium dicunt, periodum (b): XII (Quinciacensis abbas) S. Galterius II de quo hæc habet schedula recens apud Quinciacum " Anno " Incarnationis Dominicæ 1244 xvi kal. Octob. mi- " gravit a sæculo bonæ memoriæ venerabilis vir " Galterius, divina quondam gratia Autissiodor. " episcopus, hujus insignis abbatæ abbas, multa " Sanctitate splendidus. Obiit autem in hoc monasterio, jacetque ante magnum altare hujus insignis ecclesiæ, et multos curat a febribus. " Modo de episcopatu ejusdem disserunt: Nullus tamen eo nomine in vulgatis Catalogis extat episcopus*

Autissiodor. fortasse fuit tantum electus, quem certe in alia scheda abbatem et martyrem legimus tantum 1244, non episcopum. Cæterum ipsius Reliquiæ anno 1691 in sepulchrum quod in ecclesia cernitur elevatum auctoritate Lingonensis episcopi (nempe Ludovici IV de Simiane, qui ab anno 1671, ut iidem scriptores tom. cit. (c) habent, usque 1695 Lingonensi præfuit ecclesiæ) translata fuerunt. Similia scriptores hi tom. XII (d) in serie episcoporum Autissiodorensium annotarunt.

D *7 Consecrarium igitur hinc fit, haud satis esse fundamenti, quo B. Galteri episcopatus vero haberi queat similior, imo nec ipsi recentiores Ordinis Cisterciensis scriptores, quos quidem viderim, quo tempore Beatus noster Autissiodori episcopus sederit, quæ specialia gesserit, quandonam præsulatum, utpote Quinciaci mortuus, dimiserit, aliave expresserunt; imo nec ipsa D. Lebeuf, cui Saussayus præviit, conjectura (quam tamen et ipse haud firmam habet) subsistit; non enim potuit B. Galterius dimisso a Bernardo I episcopatu, præsul exstitisse, quandoquidem ipsemet Bernardus Trinitariorum capelle, ut laudati Galliae Christianæ scriptores tom. XII (e) nos docent, stipendium auverit anno 1244 mense Octobri, quo anno, teste ipsa schedula, xvi Septembris, seu xvi kal. Octobris, in vivis agere Beatus noster abbas modo desiderat. Cum ergo nihil unde B. Galterum Autissiodorensis episcopum esse probare queam, occurrat, jure arbitror, me eundem hac dignitate (quamvis forte, quod Galliae Christianæ scriptores haud abnuunt, ut talis, sed ante Bernardi in episcopum, quæ anno 1234 contigit, assumptionem, fuerit electus) seclusa in Titulo exhibuisse. Ast certior, Quinciaci ei deferri solitus, ecclesiasticus cultus est: hunc enim evincunt ea, quæ jam ex Historia D. Lebeuf num. 5, uti et num. 6 e Galliae Christianæ continuatoribus vidimus, qui et eundem a febricitantibus invocari, horumque multos curare, e recenti illa, de qua supra, schedula habent; imo Beati hujus Reliquiis conservandis magnificum extractum fuisse mausoleum, seu elevatum in templo sepulchrum asseverant.*

sedisse perhibetur: cultu B. Gualterus Quinciaci

E *8 His accedit in Sylloge Historica Archiepiscoporum, etc. Galliae (f) Beaunierius, hæc gallice, quæ latine transfero, tradens: Monstratur in templo, nempe Quinciacensi, sepulchrum S. Galteri (vernacule Gautier) monasterii abbatem, quem et episcopum Autissiodorensis et martyrem faciunt; verum hujus nominis Autissiodorensis præsulem haud reperio, ac eo tempore, quo Sanctus hic vixisse traditur, alii cathedram hanc fuere moderati præsules. Ita et ipse Ordinis S. Benedicti religiosus Beaunierius. Verum gaudetne B. Galterus Quinciaci aut in suo Cisterciensi Ordine Officio ecclesiastico? Id unde stabiliam non habeo: quatuor enim, quæ coram habeo, Breviaria, uti et bina Ordinis Cisterciensis Directoria B. Galteri haud meminerunt, nec specialia abbatæ Quinciacensis, si quæ sint, monumenta assequi potui; ita ut, quo specialim Quinciaci honoretur cultu, edicere haud valeam, licet interea illius sepulchrum a febricitantibus, ut schedula num. 6 citata habet, cum frequenti contra morbum hunc remedio fuisse visitatum, facile mihi persuasum habeam. Haud meminit titidem illius Lingonense Breviarium, anno 1604 Cathalauni excusum, cui illustrissimus Descars epistolam præfigit, quam ita exorditur: Carolus Descars episcopus, dux Lingonensis. . . omnibus ecclesiasticis diocesis nostræ viris, etc. Non meminit, inquam, Beati*

ecclesiastico gaudet.

(a) Hist. de l'Egl. d'Auxerre, t. I, p. 578. — (b) T. IV, col. 851. — (c) col. 641. — (d) col. 503. (e) col. 504. (f) Rec. des Evêch. et Ab-

hayes de Fr. T. II, p. 461.

nostri

A nostri Breviarium istud, ac proin Officium ecclesiasticum ea in diocesi neutiquam videtur obtinuisse.

e mde mgue
habet, aut ve-
rosimilitus ha-
bit

9 Modo, num B. Galterus, ut martyrologi innunt, honore aliquo Sanctis proprio Autissiodori afficiatur est inquirendum; nec id definire, ita sane in promptu est: extitisse quidem B. Galterum hujus civitatis præsulem, una cum Galliae Christianae scriptoribus, D. Lebeuf, ac Beauvierio vero minus conforme asseruimus, verum, utrum hacce in diocesi cultu ecclesiastico afficiatur, historiographi isti non indagant, cumque B. Galterum Saussayus, et quidem primo loco, aliique Autissiodori annuntiant, dubium saltem mihi injecerunt, num forte ibidem ecclesiasticus quidam cultus eidem exhibeatur; nec leviter dubium hoc auxit, imo pene illud sustulit, duplex in MS. nostro Codice, S. 19 signato, ea de re Instrumentum: prius quidem (quod humanissime Majoribus nostris D. Noël senior Autissiodorensis ecclesiae canonicus anno 1662, VII Augusti transmisit) hunc praefert Titulum: Kalendarium ecclesiae et diocesis Autissiodorensis, illudque de Beato nostro ad xv Octobris haec habet: xv Octob. B. Galterus. eps. conf. Aliud autem Gallicum (cujus verba Latine reddo, cujusque is est titulus: Honor et felicitas pie civitatis Autissiodorensis ad normam martyrologii) meminit Beati nostri hodie his verbis: xv B. Galterus episcopus Autissiodorensis sepultus Quiciaci in Diocesi Lingonensi [De S. Galtero silet tamen Martyrologium Autissiodorensis jussu Caroli de Caylus anno 1751 editum.]

10 Liqueat hinc B. Galterum cultu aliquo Autissiodori forte gaudere, aut verosimilius (silet enim id, de cultu, quem Quiciaci Beatus habet, disserens, D. Lebeuf hujus saeculi historiographus) [gavisum fuisse, ast quali, haud facile dicero: praemanibus namque habeo triplex Autissiodorensis Breviarium, duo quidem antiquiora anni, cum prioribus paginis sint mutila, mihi ignoti, recentius autem tertium Parisiis anno 1736 est impressum, quae omnia ne verbo quidem (die xv Octobris ubique S. Leonardo sacra) de B. Galtero mentionem faciunt, uti nec anni 1520 Directorium; ita ut, quo qualive cultu honoratus Beatus noster Autissiodori fuerit, similiter assequi haud potuerim. Nec certior est ejusdem martyrii species, cum nemo singulatim, quibus supplicis is extinctus fuerit, me inscium doceat; cum tamen plerosque inter auctores (quibus quidem Kalendarium num. praec. citatum refragatur) eundem anno 1244 martyrium subuisse, conveniat, his certo, quamvis determinatam mortis speciem nesciam, non est animus contraire; verum Beatum nostrum aut hodie, aut, si recentiori schedula num. 6 citatae fides habenda sit, xvi Kalendas Octobris, seu xvi Septembris martyrio, cum isdem arbitror, vitam finivisse, inque Quiciacensi templo fuisse sepultum, cujus demum sacrae Reliquiae anno 1691, ut modo vidimus, auctoritate Lingonensis episcopi fuere elevatae, ac ante altare majus, si schedula saepe dictae fides, aut ad sinistrum decussati chori latus, si D. Lebeuf credimus, honorifice fuere collocatae.

AUCTORE
M. S.
Autissiodori,
ac vivere
Quiciaci
martyrio co-
ronatus destit,
inque abbatia-
li templo se-
pultus fuit.
D

E

DE BEATA PHILIPPA VIRGINE

DE CAMPO-MILANO DICTA,

VIENNÆ ALLOBROGUM IN GALLIA

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

M. S.

§ I. Paucis Virgo haec nota est Martyrologis; binæ illius Vitæ; una ex his edenda.

ANNO
MCCCLII
Paucis Virgo
haec, Castella-
ni nempe Uni-
versali, Sasu-
sayi, et Arturi
ac binis

Quamquam Virgo Philippa omnibus fere, qui de rebus Viennensibus historiam tenuerunt, illiusque tempora subsequuti sunt, notissima sit scriptoribus, non ita tamen se res habet apud Martyrologos: tribus enim impressis Saussayi nempe, Universali Castellani et Arturi tantum extat inscripta Martyrologiis: Saussayus quidem sequens illius hodie in supplemento exhibet elogium: Viennæ transit Beata Philippæ de Campeliman, quæ post vitæ sanctissimæ decursum ad Sanctum Mauritium in claustro ad altare Sanctæ Mariæ tumulata, intra annos decem sexdecim mortuos suscitavit. Ita, ast Ordini Piorum tantum Virginem hanc inserens, Saussayus: Castellanus vero Beatis eandem annumerans, gallice, quæ latine reddo, habet sequentia: Viennæ insuper (praemisera S. Deodatum, de quo supra actum est) Beata Philippæ de Campo-Telimo Virginis.

Arturus autem in Gynæceo Sacro his verbis eam celebrat: Viennæ Allobrogum depositio Beatae Philippæ vita et miraculis gloriosæ. In Notis vero, expressis perperam quibusdam nominibus, Rinaldo infra citando consentanea scribit. His accedunt bina penes nos MSS. Martyrologia; prius quidem, cujus titulus est Martyrologium Sanctæ Viennensis ecclesiae, etc., his verbis Beatam nostram annuntiat: Viennæ in Gallia beata virgo Philippa de Campo-Milano vocata, Burgundina, quæ piis operibus, ac pauperum sollicitudinibus addicta, clara miraculis migravit ad Sponsam anno 1451 ætatis vero 50, sedente Viennæ Joanne de Nory archiepiscopo LXXXVI, quæ tumulata ante fores capellæ B. Mariæ diu miraculis corruscavit.

2 Aliud vero, cujus hic Titulus est: Ordo et series Sanctorum sanctæ et antiquæ Viennensis ecclesiae, etc., sequens, ac prolucius habet encomium: Idibus

MSS., extat
inscripta mar-
tyrologis, uti
et